

Список літератури

1. Бланк, И. А. Инвестиционный менеджмент [Текст] : учебный курс / И. А. Бланк. – К. : Эльга : Ника-Центр, 2002. – 448 с.
2. Менеджмент ресторанного господарства [Текст] : навч. посіб. / Г. Т. П'ятницька [та ін.] ; за заг. ред. Г. Т. П'ятницької; – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 373 с.
3. Элементы инновационной политики [Текст] / Ф. Е. Удалов [и др.] // ЭКО. – 2008. – № 6. – С. 7.
4. Пастухова, В. В. Стратегічне управління підприємством в умовах нестабільності зовнішнього середовища [Текст] : дис. ... д-ра екон. наук : 08.06.01 / Пастухова В. В. – К., 2003. – 406 с.
5. Заде, Л. А. Понятие лингвистической переменной и его применение к принятию приближенных решений [Текст] / Л. А. Заде. – М : Мир, 1976. – 165 с.
6. Application of Fuzzy Controller in a Warm Water Plant [Text] / W.Y.M [et al.] // Automatica. – 1976. – Vol. 12, № 4. – P. 301–308.
7. Магомедов, И. А. Применение теории нечетких множеств к задачам управления нестационарными процессами [Текст] / И. А. Магомедов // Методы и системы принятия решений. – Рига : РПИ, 1984. – С. 60–65.
8. Семухин, М. В. Теория нечетких множеств [Текст] : учеб.-метод. пособие / М. В. Семухин. – Тюмень : ТюмГУ, 1999. – 50 с.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.
© О.В. Борисова, 2011.

УДК 64.011.4:640.41

О.В. Ольшанський, канд. екон. наук
О.П. Ткаченко, канд. екон. наук
Абухоф Мостафа Мохамед, асп.

ОБРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Розглянуто сутність та перспективи зростання інвестиційного потенціалу підприємств сфери готельної індустрії. Запропоновано модель інвестиційної привабливості підприємств готельного господарства.

Рассмотрены сущность и перспективы роста инвестиционного потенциала предприятий сферы гостиничной индустрии. Предложена модель инвестиционной привлекательности предприятий гостиничного хозяйства.

Examined the nature and growth of investment potential of enterprises in the hospitality industry, the proposed model of investment attractiveness of the hotel industry.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Слід зазначити, що інвестиції залучаються суб'єктами господарювання саме з метою поліпшення фінансово-майнового стану, або навіть з метою виходу з критичного становища, і тому орієнтація на стабільність економічного стану підприємства є доцільною під час розгляду його як інвестиційного товару, тобто під час придбання підприємства. Незадовільний стан підприємства може бути наслідком некомпетентного менеджменту, тимчасовою кризою в галузі чи регіоні тощо. Тому для залучення інвестицій важливо скласти бізнес-план, в якому б ґрунтовно було викладено основні положення щодо перспективності діяльності підприємства, розроблено положення щодо прибутковості бізнесу. Показники фінансового стану характеризують вартість майна та ефективність його використання, що є важливим під час придбання підприємства а також із залученням кредитів, адже відображають кредитоспроможність підприємства. Таким чином існує два аспекти визначення інвестиційної привабливості підприємства: як інвестиційного товару (вартість підприємства) та як об'єкта вкладання коштів. Зазвичай, інвестори керуються як результатами фінансового аналізу, так і його рейтинговою оцінкою. Інвестиційна привабливість підприємства, як показує практика, є досить важливою характеристикою як для внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. З огляду на це доцільно буде зупинитись на визначенні поняття «інвестиційна привабливість підприємства».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перспективу зростання інвестиційного потенціалу підприємства за рахунок залучення капіталу демонструє інвестиційна привабливість. Дослідження інвестиційної привабливості підприємств у працях вітчизняних учених отримали розвиток протягом років реформування української економіки. Проблеми її формування та оцінки розглянуті в наукових працях І.О. Бланка, Н.А. Лісової, М.В. Стирського, С.Ф. Покропленого, Т.Л. Малової, Л.П. Толстовок, О.Л. Шерстюк та інших науковців. Проте об'єктом вивчення, в основному, є промислові, сільськогосподарські підприємства та галузі економіки, причому готельного господарства в рейтингу інвестиційно привабливих галузей немає. Крім того методики оцінювання інвестиційної привабливості або занадто ускладнені, або стосуються лише одного аспекту формування – фінансового стану підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна привабливість підприємства – це економічна та соціально-економічна доцільність інвестування, що базується на узгодженні інвесторів та можливостей інвестора і реципієнта (у тому числі емітента), що забезпечує досягнення цілей кожного з них з прийнятим рівнем дохідності та ризиком інвестицій [1, с. 22]. Таким чином, з визначення випливає, що інвестиційна привабливість підприємства – це рівень доцільності інвестування. У праці «Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організації», що розроблена Агентством з питань запобігання банкрутству, інвестиційна привабливість подана як «рівень задоволення фінансових, виробничих організаційних та інших вимог або інтересів інвестора до конкретного підприємства, які мають бути визначені або оцінені значеннями відповідних показників, у тому числі й інтегральною оцінкою» [2]. Проте дане визначення не є досконалим, адже «рівень задоволення вимог» – це ступінь відповідальності будь-чому і ніяк не визначення поняття інвестиційної привабливості.

Тому пропонуємо визначати інвестиційну привабливість як інтегральну характеристику окремих підприємств – об'єктів інвестування з позиції перспективності майбутнього бізнесу чи його розвитку, або окремого проекту.

Зовнішні інвестори, які мають певні наміри та інтереси щодо вкладання прямих чи портфельних інвестицій, особливо скрупульозно аналізують українські підприємства. Варто зауважити, що іноземні інвестори чітко та виважено аналізують не лише фінансовий стан підприємства і напрям розвитку вітчизняної економіки, а й досліджують можливості реалізації продукції чи послуг як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках, а також прораховують політичні аспекти країни. Практично всі інвестори для прийняття рішень щодо оптимізації вкладання коштів застосовують методи фінансового аналізу, головною метою якого є отримання відносно невеликої кількості вагомих показників, що дають, об'єктивну і точну характеристику фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, зміни у структурі активів і пасивів, розрахунках із дебіторами і кредиторами. При цьому необхідно, крім оцінки поточного фінансового стану підприємства розраховувати прогнози на перспективу, тобто одержання інформації про очікування параметрів фінансового стану через певний час [3, с. 18].

Перш за все, інвестиційну привабливість слід розглядати з двох точок зору – зовнішніх та внутрішніх аспектів формування інвестиційного потенціалу підприємства [4].

Щодо зовнішніх чинників формування інвестиційної привабливості підприємств готельного господарства, які потрібно прораховувати, зупинимось на таких (рисунок).

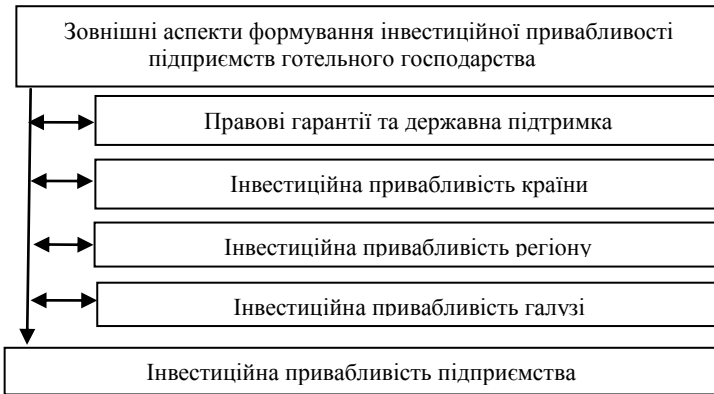

Рисунок – Зовнішні аспекти формування інвестиційної привабливості підприємств готельного господарства

Складнощі визначення параметрів інвестиційної привабливості економіки України полягають у тому, що багато в цьому питанні залежить від культури організаційної поведінки структурних ланок економіки, особливо державних органів влади (дозвіл на будівництво, викуп землі тощо).

Підприємства готельного господарства в Україні не мають переваг перед іншими підприємствами у формуванні нормативно-правового поля, не мають значних пільг в оподаткуванні (крім податку на, прибуток для 4–5-ти зіркових готелів). Тому визначити переваги їх дуже важко. Сьогодні готельний бізнес залишається привабливим, проте в умовах України – ризикованим, венчурним.

Тому пропонуємо для оцінки інвестиційної привабливості застосовувати модель, яка включає різні аспекти економічної діяльності підприємства, дослідження яких дозволяють визначити її як інтегральну характеристику окремих підприємств – об’єктів інвестування з позиції перспективності майбутнього бізнесу чи його розвитку, або окремого проекту. Метою розробки такої моделі інвестиційної привабливості підприємств стало обґрунтування оптимальної інвестиційної політики підприємств-реципієнтів інвестицій та інвесторів. Що дозволить активізувати залучення інвестицій у діяльність підприємств готельного господарства, а також

прискорити процес, прийняття рішень щодо реалізації тих чи інших інвестиційних проектів.

Запропонована нами модель дає змогу поєднати в одному показнику індикатори різних рівнів (макро- та мікроекономічного) й аспектів (фінансового економічного, технологічного), вагомості та інших характеристик. Це спрощує процедуру оцінювання конкретного підприємства щодо ймовірного рівня інвестиційної привабливості та надання об'єктивних остаточних висновків під час прийняття рішень і формування оперативної, тактичної чи стратегічної інвестиційної політики підприємства-реципієнта чи інвестора.

Під час визначення рівня інвестиційної привабливості підприємства модель орієнтована на такі аспекти, як інвестиційний рейтинг регіону та інвестиційний рейтинг галузі. Для визначення доцільності вкладання інвестицій використано показники що стосуються стабільності підприємства та перспектив його розвитку, а також зовнішні чинники формування інвестиційної привабливості підприємства.

Серед усіх коефіцієнтів, запропонованих у науковій літературі, виділено такі мотиваційні чинники: інвестиційна винагорода ліквідність інвестицій, рівень перевищення інвестиційної премії над ставкою за депозитами на кредитному ринку, нематеріальна привабливість підприємства, привабливість зовнішнього середовища. Слід зазначити, що, перш за все інвестора цікавить можливість отримання певного прибутку. Тому під час розрахунку очікуваної суми інвестиційної премії потрібно враховувати чинник інфляції, що зменшує вартість грошових коштів шляхом їх знецінення.

Вирішальним чинником під час вибору об'єкта інвестицій є фінансова стабільність підприємства, що гарантує можливість отримання очікуваного прибутку на вкладений капітал, показує ризикованість об'єкта інвестування. Таким чином, до переліку чинників включено не лише аспекти фінансового аналізу, але також і ресурсний потенціал, темпи зростання обсягів дії підприємства.

Також враховано перспективність розвитку підприємства, адже фінансові проблеми можуть бути вирішені за рахунок зовнішніх фінансових вливань, а підприємство на певному сегменті ринку (новому чи освоєному може досягти певного рівня зростання. Так, можливе зростання підприємства внаслідок зростання вартості його майна; наростання його виробничої потужності та охоплення більшої частки ринку, використання інновацій.

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства рекомендується проводити в такій послідовності:

1. Використовуються вихідні данні по підприємству. Дані необхідно брати з форм бухгалтерської і фінансової звітності, а саме форми № 1 П(С)БО № 2 «Баланс», форми № 2 П(С)БО № 3 «Звіт про фінансові результати» та форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

2. Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості відбувається за формулою

$$I = \sum_{i=14}^n Ki * di, \quad (1)$$

де I – інтегральний показник;

Ki – відповідні коефіцієнти;

di – рівень значимості коефіцієнта.

3. Рівень значимості коефіцієнта розраховується за формулою

$$di = \frac{Ri}{n}, \quad (2)$$

де R_i – ранг i -го показника згідно з підсумковим ранжируванням.

Для визначення значимості окремих показників та їх груп використовується один із методів експертних оцінок – метод рангової кореляції. Експерти на підставі анкети розподіляють показники за рангами (від 1 до 14) за ступенем убавання пріоритетності та важливості. Результати опитування зведено до загальної таблиці для підрахунку результатів.

Таблиця – Результати підсумкового ранжирування

Коефіцієнт	Експертна оцінка (бали)
<i>Показники ефективності інвестицій</i>	
Інвестиційної винагороди	8
Інвестиційної мотивації	14
Забезпечення ліквідності інвестицій	12
<i>Показники ефективності підприємства</i>	
Кредитної залежності	11
Нематеріальної привабливості підприємства	13
Співвідношення ринкової та балансової вартості	7
Рентабельності сукупного капіталу	6
Рентабельності капіталу в процесі реального та фінансового інвестування	4
Забезпеченості реалізації робочим капіталом	5
Покриття фінансових витрат	2
Інноваційності	3
<i>Показники перспективності розвитку підприємства</i>	
Наростання вартості підприємства	10
Наростання виробничої потужності	9
<i>Об'єктивні чинники</i>	
Привабливості зовнішнього середовища	1

Перераховані чинники формування інвестиційної привабливості будуть характеризувати такі показники, за допомогою яких побудуємо модель визначення інвестиційної привабливості, використовуючи метод експертних оцінок.

Оцінку інвестиційної привабливості підприємства пропонуємо здійснювати за наступною формулою:

$$KI = 8 * K1 + 14 * K2 + 12 * K3 + 11 * K4 + 13 * K5 + 7 * K6 + 6 * K7 + 4 * K8 + 5 * K9 + 2 * K10 + 3 * K11 + 10 * K12 + 9 * K13 + 1 * K14, \quad (3)$$

де KI – коефіцієнт інвестиційної привабливості;
 $K1 - K14$ – відповідні коефіцієнти.

Висновки. Запропонована нами модель є зручною і може використовуватись як інвесторами, так і підприємствами готельного господарства, що прагнуть залучити інвестиції.

Напередодні проведення в країні чемпіонату Європи з футболу Євро-2012 практично кожен готельно-ресторанний комплекс активізує свою інноваційну та інвестиційну діяльність. Але це, переважно, проявляється у формах поточного ремонту, переобладнання в межах наявних ресурсів та обмежених фінансових можливостей підприємств. Сподіваємося, що проведення в країні чемпіонату Європи з футболу Євро-2012 внесе новий імпульс в активізацію інвестиційної діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу і посприє спільному вирішенню проблем інноваційно-інвестиційного розвитку готельно-ресторанного бізнесу в межах державно-приватного партнерства.

Список літератури

1. Власюк, Т. М. Інвестиційна привабливість підприємства [Текст] / Т. М. Власюк // Економіст. – 2005. – № 4. – С. 22–24.
2. Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій [Текст] : Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій (затв. від 31.03.98 №214/2654).
3. Сорока, М. П. Інвестиційна привабливість агропідприємства [Текст] / М. П. Сорока. – Рівне : Волин. обл. друкарня, 2000. – 39 с.
4. Михайлов, В. С. Статистичні оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій окремих регіонів, розділ власності та галузей економіки України [Текст] / В. С. Михайлов // Статистика України. – 2000. – № 3. – С. 18–20.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.

© О.В. Ольшанський, О.П. Ткаченко, Абухоф Мостафа Мохамед, 2011.

УДК 658.848

Г.І. Забродська, асист.

ЛЮДСЬКИЙ ФАКТОР: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ

Дослідження еволюції понятійного апарату економічної теорії, якісних змін змісту праці в процесі розвитку суспільно-економічних формацій дозволили встановити трансформацію базових понять, у результаті якої з'явилося поняття «людський фактор», та визначити його сутність.